

gennem hensigtsmæssige fundatsbestemmelser om henlæggelse til konsolidering af fondens formue.

III

Behovet for lovgivning

1. Det ville selvsagt være ønskeligt, om man som baggrund for vurderingen af behovet for og udformningen af en fondslovgivning havde sikre oplysninger om fondenes antal og størrelse. Bortset fra de stadfæstede fonde findes der imidlertid ikke almindeligt tilgængelige oplysninger om antallet og størrelsen af de eksisterende fonde. Tilvejebringelsen af sådanne oplysninger ville kræve lovhjemmel.

For så vidt angår de stadfæstede fonde, henvises til oplysningerne i bilag 6. Det fremgår heraf, at der findes 5.000 stadfæstede fonde, og at disse fonde formentlig ejer kapitaler på i alt ca. 6 mia kr.

I redegørelsen fra det i kapitel I omtalte skatteunderudvalg, jfr. bilag 8, har udvalget på grundlag af de oplysninger, der foreligger fra skattemyndighederne, opstillet visse beregninger over størrelsen af de eksisterende fonde. Selv om beregningerne som fremhævet i redegørelsen er behæftet med betydelig usikkerhed, tyder også disse på, at betragtelige kapitaler er bundet i fonde.

På baggrund af udvalgets almindelige erfaringer kan man tiltræde kommissoriets forudsætning om, at der i de seneste årtier er sket en stigning i antallet af fonde, ikke mindst fonde med tilknytning til erhvervsvirksomheder, og at de erhvervsdrivende fonde råder over betydelige formuer. De erhvervsvirksomheder, som fonde direkte eller indirekte har kontrol over, spiller også beskæftigelsesmæssigt en ikke uvæsentlig rolle.

Udvalget har bl. a. af denne grund ikke fundet det påkrævet at lade udarbejdelsen af udkast til en fondslovgivning afvente tilvejebringelsen af udtømmende statistiske oplysninger om antallet og størrelsen af bestående fonde. Efter udvalgets mening er det på den anden side klart, at sådanne oplysninger bør tilvejebringes. Et krav om registrering af alle bestående og fremtidige fonde indgår derfor som et væsentligt led i udvalgets forslag.

2. En registreringsordning vil ikke blot tjene det formål at skaffe pålidelige oplys-

ninger om fondenes antal og størrelse, men også medvirke til at skabe øget offentlighed omkring fondenes virksomhed. Udvalget tillægger dette væsentlig betydning, bl. a. fordi fondes karakter af selvejende institutioner bevirker, at der ikke ved fonde – som det er tilfældet ved selskaber og foreninger – er en generalforsamling eller anden instans, som kan føre kontrol med bestyrelsen. Den væsentligste reaktionsmulighed består i, at fondens bestyrelse, hvis den handler i strid med fundatsen eller i øvrigt misrøgter sit hverv, efter omstændighederne kan pådrage sig erstatnings- eller strafansvar. Effektiviteten i disse sanktionsmuligheder svækkes imidlertid af, at udenforstående ikke har noget krav på at få kendskab til bestyrelsens dispositioner, hvortil kommer, at der langtfra altid vil være nogen, som er i besiddelse af den fornødne søgsmålskompetence.

Registrering i fondsregisteret indebærer, at myndighederne, de interessesubjekter, som skal tilgodeses gennem fondenes virksomhed, og offentligheden bliver bekendt med eller får mulighed for at skaffe sig kendskab til fondenes oprettelse, til grundlaget for fondens virksomhed (fundatsen) og til bestyrelsens sammensætning. Det er endvidere efter udvalgets mening ønskeligt, at offentligheden får mulighed for løbende at følge fondenes virksomhed. Udvalget foreslår derfor, at det pålægges fondene at indsende deres årsregnskaber til fondsmyndigheden eller – for erhvervsdrivende fonde – til aktieselskabsregisteret.

3. Efter udvalgets opfattelse bør man imidlertid ved en kommende fondslovgivning ikke blive stående herved. Udvalget finder, at fonde i dag udgør en så betydelig faktor såvel økonomisk som samfundsmæssigt, at der er behov for en lovmæssig regulering af fondenes virksomhed. Lovgivningen bør indeholde bestemmelser, der fastlægger rammerne for fondenes virksomhed. Det drejer sig bl. a. om bestemmelser om kapital, ledelse, regnskabsaflæggelse, revision, overskudsansvendelse og ændringer af fundatser. Hovedpunkterne i udvalgets forslag på disse punkter nævnes nedenfor.

Gennem sådanne regler sikres det, at fondes virksomhed udøves under iagttagelse af visse grundlæggende regler, der medvirker til at sikre en forsvarlig drift. Ved vurderingen